

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 2.

Sreda, 7. januarja 1931.

Leto VI.

Za pravice delavstva.

Sklepi centralnega odbora Delavskih zbornic. — Za volitve obratnih
zaupnikov. — Proti nezakonitostim v Delavskih zbornicah. — Odklo-
nitev načrta novega socijalnozavarovalnega zakona. — Za vpostavitev
samouprave v socijalnopolitičnih ustanovah.

Centralni odbor Delavskih zbor-
nic je imel dne 21. decembra 1930
v Zagrebu svojo sejo, na kateri so se
obravnavale važne zadeve in napra-
vili važni sklepi. Sklenilo se je usta-
noviti pri centralni upravi Delavskih
zbornic osrednjo statistično poroče-
valsko službo in izdajanja tozadev-
nih perijodičnih publikacij. Poročilo
centralnega tajnika dr. Živka Topa-
lovića o konferenci v Atenah se je
vzelo na znanje. Predlog neke za-
grebske tvrdke, ki bi rada uvedla v
svojih obratih petdnevni delovni
teden, a istočasno pri 48. delovnih
urah, kakor doslej pri šestdnevnem
tedniku, je bil odklonjen radi tega,
ker bi praktično pomenilo to podaljš-
vanje delovnika od 8 na 10 ur, ob
obstoječi nevarnosti, da bi tvrdka
pozneje hotela nastopiti tudi z zni-
žanjem plač, izgovarjajoč se na pet-
dnevni tednik. Na podlagi poročil
posameznih Delavskih zbornic in z
ozirom na izdano prepoved vršitve
novih volitev obratnih zaupnikov je
bilo ugotovljeno, da imamo samo še
v 30% vseh podjetij sistem obratnih
zaupnikov. Ministrstvu za socijalno
politiko se je zato poslala zahteva,
da v smislu določil zakona o zaščiti
delavcev zopet dovoli volitve obrat-
nih zaupnikov.

V debati o položaju državnih po-
sredovalnic za delo (državne borze
dela) so se ugotovili nedostatki zla-
sti v tem, da posamezne posredova-
nice neenotno poslujejo radi ne-
jasnosti tozadevnih naredb. Zelo se
občuti pomanjkanje kvalificiranega
šefa centrale državnih posredovalnic
za delo. Na centralo državnih posre-
dovalnic za delo se je naslovila za-
hteva, da skliče čimprej enketo s so-
delovanjem Delavskih zbornic in
zbornic za trgovino, obrt in industri-
jo, ki naj razpravlja o sredstvih, s
katerimi bi se moglo sanirati razme-
re v državnih posredovalnicah za
delo.

Glede izvajanja naredbe o odpi-
ranju in zapiranju trgovin je bilo
ugotovljeno, da se prestopki te na-
redbe po nadzornih oblastih kaznu-
jejo z zelo malenkostnimi denarnimi
kaznimi, in da te kazni celo pri po-
novnih prestopkih ne presegajo Din
50.—. Na ministra za socijalno poli-
tiko se zato apelira, da naroči pred-
metnim oblastim, da izrekaajo toza-
devne kazni strogo po naredbi, ozi-
roma da te kazni v naredbi poostri.
Dosedanja praksa napravljala naredbo
iluzorno.

Stari avstrijski zakon za pokoj-
ninsko zavarovanje v območju Slo-
venije in Dalmacije vsebuje gotova
religiozna določila, ki so v protis-
lovju s splošno veljavnimi principi
glede zavarovanja vdov in sirot. Na
ministra za socijalno politiko se sta-
vi zahteva, da ta določila zakona za
pokojninsko zavarovanje spremeni v
smislu podobnih določil, kakor jih
vsebuje zakon za zavarovanje delav-
cev.

Pri razpravi o razmerah v Delav-
skih zbornicah je bilo ugotovljeno,
da so v njih nastale gotove iz-
premembe. V smislu zakona o zaščiti
delavcev so Delavske zbornice sa-
moupravne institucije, z od delavcev
svobodno voljenim posvetovalnim in
upravnim zborom kot nositeljem sa-
mouprave, ki odloča v vseh princi-
pielnih in važnih vprašanjih, zlasti
pa o proračunu in izdatkih Delav-
skih zbornic. Razpis volitev v Delav-
ske zbornice je bil sistiran in po neki
poznejši naredbi je bilo celo sklica-
nje sej že izvoljenega plenuma pre-
povedano, tako da mu je izvrševanje
z zakonom določenih funkcij onemo-
gočeno. Tako je bilo ustvarjeno
stanje, da se brez vednosti in
soglasja po zakonu o zaščiti delav-
cev določenih in od delavcev volje-
nih upravnih organov sklepajo pro-
računi in delajo izdatki. Za tako stan-
je nosijo odgovornost državne nad-
zorne oblasti, ki so onemogočile
normalno funkcioniranje samouprav-
nih organov v Delavskih zbornicah.

Z ozirom na to stanje, preko ka-
terege se pod nobenimi pogoji ne
more molče preiti, zahteva central-
ni odbor Delavskih zbornic, da se
samouprava v tej instituciji obnovi
rednim zakonitim putem z razpisom,
oziroma izvedbo novih volitev; do te
dobe naj se pa sedanjim zastopnikom
delavstva v tej ustanovi omogoči, da
svoje dolžnosti, ki jim jih zakon na-
laga, lahko izvršijo.

Posebno pozornost so Delavske
zbornice posvetile proučitvi predlo-
ženega načrta za nov socijalnozava-
rovalni zakon. Da se doseže čimbolj
natančna analiza tega načrta, so bili
povabljeni na sejo tudi načelniki ne-
katerih večjih Okrožnih uradov za
zavarovanje delavcev. Že pri povr-
šnem pregledu načrta se je prišlo do
prepričanja, da bi delavstvo s po-
slabljanjem bolniškega in nezgodne-
ga zavarovanja veliko več izgubilo,
kakor bi pa z uvedbo starostnega in
invalidnega zavarovanja pridobilo.
Po ugotovitvi, da so pritožbe delo-
dajalcev radi previsokih prispevkov
neutemeljene, je centralni odbor
mnenja, da bi bilo napačno v tej
smeri dajati podjetnikom koncesij,
temveč naj se na podlagi dosedanjih
prispevkov izvede starostno in inva-
lidno zavarovanje. Za delavstvo je
popolnoma nesprejemljivo, da bi se
starostno in invalidno zavarovanje
uvajalo na račun znižanja nezgodnih
rent. Za ravnotako nesprejemljiv
smatra centralni odbor v načrtu
predviden upravni sistem. Na ta na-
čin bi bila samouprava tako za de-
lodajalce kakor za delodajalce uki-
njena, ker bi nadzorna oblast ne sa-
mo imenovala večino članov uprav-
nega sveta, temveč bi si tudi trajno
pridržala pravico veta nad sklepi
upravnih organov.

Pred velikansko stavko

v angleški bombažni industriji.

Pogajanja med delavci in deloda-
jalci v Manchesteru Lancushirske pa-
volne industrije, da bi se preprečila
ustavitev dela, so bila v soboto pre-
trgana brez uspeha. Podjetniki za-

htevajo, da mora v bodoče delavec
streči 6, 8 do 10 vreten, prej obi-
čajno štiri. Gre za enkrat samo za ne-
kaj tovarn, vendar se utegne stavka
raztegniti na vso pavolno industrijo.

IVAN TOKAN

REFERENT DELAVSKE ZBORNICE.

V petek, dne 2. januarja t. l. po-
noči je preminul v Ljubljani referent
Delavske zbornice za Slovenijo v
Ljubljani Ivan Tokan. Pokojnik si je
že pred vojno, med vojno in še po
vojni pridobil prav velike zasluge
kot strokovni organizator, ki je s
svojo neverjetno inteligenco in kot
dober govornik, zlasti v debati, ved-
no najbolje vplival na razvoj stro-
kovnih organizacij.

Ivan Tokan je po rodu Čeh. Ro-
jen je bil 7. januarja 1873 v Pragi.

Leta 1898 se je priselil iz Hrva-
ške kot mizarski pomočnik ter od
tedaj bival v Ljubljani, le nekaj ča-
sa kot rudarski tajnik v Trbovljah.
Moral je tudi v vojno in je bil pol-
drugo leto v ruskem ujetništvu. Svo-
jo karijero je pričel kot mizarski po-
močnik pri ljubljanski stavbinski
družbi. Leta 1908 ga je po stavki
družba odpustila in Tokan je bil med
prvimi pomočniki takrat zasnovane
mizarske zadruge. Ves čas svojega
bivanja v Ljubljani je sodeloval iz-
prva le pri mizarski organizaciji, ki
je bila jako delavna in ena najtrd-
nejših. Zaupna mesta, večkrat kot
predsednik v tej organizaciji, je
opravljal do zadnjega.

V ruskem ujetništvu je bil pokoj-
nik okoli petnajst mesecev in je de-
jansko ob težkih neprilikah pobeg-
nil iz ujetništva.

Ko se je vrnil domov, je bil iz-
voljen za strokovnega tajnika pri
strokovni komisiji ter več let pre-
sledkoma opravljal ta posel z naj-
boljšim uspehom.

Po ustanovitvi Delavske zbornice
mu je ta ponudila mesto referenta
za mezdna gibanja, ki je bilo zanj
kakor nalašč. Pokojnik je bil bistre-
ga duha, imel je izkušnje in kolikor
vemo, odkar je prebival v Ljubljani,
skrbel z iskreno vnemo za svojo sa-

moizobrazbo. Tako mnogo čita in
študira le malokateri delavec, kakor
je to delal Tokan do svoje težke
obolelosti. Poznal je potrebe delav-
stva, poznal dušo delavca in poznal
je tudi vse nevarnosti, ki so v zvezi
z bojem za pravično rešitev delav-
skih vprašanj.

Pokojnik se je pa tudi sicer udej-
stvoval v javnem življenju. Tokan
je bil narodni poslanec v ustavo-
tvorni skupščini, sodeloval je v ljub-
ljanskem občinskem svetu in bil se-
daj blagajnik delavske godbe »Zar-
ja« v Ljubljani. Specialiteta njegova
je bila pa strokovna organizacija ter
je v zadnjem času deloval zlasti na
to, da se najde osnova za zedinjenje
veh lesnih organizacij v državi. Pri
vsem svojem delu je bil previden;
delal je smotreno in ob zavesti od-
govornosti za prosojevanje delavske-
ga gibanja.

Ivan Tokan je doživel skoro 59.
leto. Rojen Čeh se je slovenski go-
vorici tako temeljito priučil kakor bi
bil rojen Slovenec ter je urejeval in
sodeloval pri strokovnih listih.

Strokovne organizacije brez izje-
me priznavajo njegove velike zasluge
za svoj napredek. Zato so se ob
njegovem pogrebu, ki se je vršil v
nedeljo, dne 4. t. m., ob pol 16. uri
iz vestibula dvorane Delavske zbor-
nice, v najčistnejšem številu in s
svojimi društvenimi zastavami po-
slovile od njega. Tokan jim je go-
voril, Tokan jih je učil, Tokan jih je
moralno podpiral in nešteto krat po-
sredoval v najrazličnejših borbah, ki
so jih imeli člani strokovnih organi-
zacij.

V tem smislu se poslavljamo tudi
mi od pokojnika, v tem smislu naj
živi njegov spomin!

Srčno sočutje na izgubi pa izre-
kamo tudi njegovi ženi in sinu!

Značaj svobodnih strokovnih organizacij.

Razredne organizacije delavcev in delodajalcev.

Potrebno je, da se vsi sporaz-
umemo in pustimo zunaj pred vrat-
mi strokovnih organizacij vsa ver-
ska, plemenska in politična prepri-
čanja. — Tako izpovedujejo naše
»svobodne strokovne organizacije«. Vane
more vstopiti svobodno vsako-
do, neglede na versko, plemensko ali
politično prepričanje. Na tem teme-
lju morajo vsi delavci ustvarjati svo-
je razredno delavsko gibanje. Po-
trebno je, da se združujejo kot raz-
red, po svojem družabnem položaju.
Tukaj ne more biti med nami deloda-
jalcev. Kakor mi tukaj, tako oni na
oni strani ustvarjajo razredne orga-
nizacije, in to je povsem naravno.
Zakonito so delavci priznani kot raz-
red, imajo svoje delavsko zavarova-
nje, svoje Delavske zbornice in svoje
strokovne zveze. Priznajo je torej,
da obstoje delavci kot samostojen
razred. In zakaj se nam očita, kadar
ustvarjamo svoje delavske razredne
organizacije, da mi cepimo delavce
od ostalega naroda, da izživamo
razredno sovraštvo? To je tista ve-
lika laž, ki jo razširjajo naši na-
sprotniki.

Povsod po svetu se združujejo
delavci zase in zase delodajalci, in
zakaj to ne bi bilo tako pri nas? Ka-
ko bi bilo, če bi kdo zahteval od vas
na primer, da postanete član zveze
bančnih direktorjev? Vsakdo bi se

vam smejal. In ravnotako ne morejo
biti skupaj delavci z delodajalci. De-
lavci imajo zato svoje posebne stro-
kovne organizacije, potom katerih
sodelujejo ob svobodnem sodelova-
nju s svojimi tovariši in prijatelji ce-
lega sveta. To svobodno sodelovanje
je priznано tudi z današnjimi našimi
zakoni, kakor tudi z mednarodnimi
zakoni: konvencijami.

»Rad. Nov.«, Zagreb.

Panevropa in Jugo- slavija.

Zunanji minister dr. Marinković
je že ponovno izjavljal, da se strin-
ja z idejo Panevropa, vendar mo-
rajo biti pri tem varovani razni in-
teresi.

Jugoslavija je te dni tudi odpo-
slala odgovor na okrožnico glede
tega vprašanja na komisijo za študij
načrta o Panevropi. V odgovoru ni
zavzela nobenega stališča in ne sta-
vila predlogov, marveč si stavljenje
predlogov pridržuje za konferenco
samo.

• Naše mnenje je, da je Panevropa
problem Panevropa in morajo biti
merodajni le skupni interesi, če se
hoče resno govoriti o problemu. Z
ozirom na kritični položaj Evrope
kunktatorstvo ni najboljša politika.

Strokovno gibanje v Mariboru.

Izvolitev medstrokovnega krajevne-nega odbora (Strokovne komisije)

se je izvršila na plenarni seji tukajšnjih strokovnih organizacij, katera se je vršila dne 14. decembra 1930 v »Delavskem domu«. V odbor so bili soglasno izvoljeni sledeči sodruzi:

Petejan Josip, predsednik; **Dvoršak Ivan**, podpredsednik; **Sagernik Ivan**, tajnik; **Bibič Martin**, blagajnik ter **Belle in Škrinjar**, odbornika. Za namestnike pa ss. Korošec, Ogrin in Rakuša.

Zborovanje je v imenu Strokovne komisije iz Ljubljane pozdravil sodrug **Vuk**, kateri je obenem tudi podal poročilo o važnih nalogah, ki čakajo strokovne organizacije v bližnji bodočnosti. Omenil je predvsem novelizacijo zakona za zavarovanje delavcev, brezposelnost ter podpiranje brezposelnih. Tudi na kulturnem in gospodarskem polju čaka strokovne organizacije precej dela.

Poročilo s. Vuka se je vršila obširna, a obenem zelo resna debata, v katero so posegli razni zastopniki strokovnih organizacij.

Končno je s. Petejan, s pozivom, da naj vsi zaupniki gredo na agitacijo in nabiranje novih članov za strokovne organizacije ter da naj povsod širijo »Delavsko Politiko« in »Volksstimme«, zaključil to važno strokovno zborovanje.

Proti poslabšanju obstoječega socialnega zavarovanja.

Na drugi plenarni seji strokovnih organizacij, ki se je vršila v nedeljo, dne 28. decembra 1930, je bilo na dnevnem redu dvoje vprašani, in sicer: 1. Načrt novega zakona za socialno zavarovanje. 2. Zadrugištvu. K prvi točki je poročal s. Petejan, ki je podal referat o načrtu novega zakona ter pojasnil razliko med stari in novim zakonom.

Iz poročila je razvidno, da se v novem zakonu znatno poslabšajo pravice članov, zlasti, kar se tiče bolniških in nezgodnih dajatev. Tudi samouprava je v novem zakonu slabša od stare. Edino, kar je pozdravljeno, je uvedba zavarovanja za starost, onemoglost in smrt, ki pa se ne sme izvršiti na račun bolniškega in nezgodnega zavarovanja.

K poročilu se je vršila obširna debata, v kateri so se vsi izjavili proti vsakemu poslabšanju obstoječega bolniškega in nezgodnega zavarovanja.

Končno je bil soglasno sprejet sklep, da se odobrava sklep Strokovne komisije v Ljubljani (objavljen v eni izmed zadnjih števil »Delavske Politike«) ter izjavlja, da so mariborski, strokovno organizirani

delavci pripravljeni podpirati vsako akcijo, ki jo bo centralni strokovni forum smatral potrebno za ohranitev obstoječega zavarovanja in uvedbo zavarovanja za starost in onemoglost.

K drugi točki »Zadrugištvo« je poročal s. **Grčar**, kateri je v lepem poročilu prikazal razvoj zadrugišne organizacije ter nje namen, zlasti za strokovno organiziranje delavcev. Poudarjal je, da je zadrugišna organizacija del delavskega gibanja, zato je dolžnost vseh delavcev in nameščenec, da se trudijo za razvoj zadrugišne organizacije z isto vnemo, kakor za svoje strokovne organizacije. Močna zadrugišna organizacija bo najboljša opora strokovnega gibanja. Zato apeliramo na vse strokovne funkcionarje, da postanejo obenem

tudi zaupniki zadrugišne organizacije ter ob vsaki priliki širijo zadrugišno idejo ter nabirajo nove člane.

Poročilo s. Grčarja se je sklenilo, da se bo v najkrajšem času pričela širša akcija za zadrugišno organizacijo, za kar bodo poklicani vsi funkcionarji in zaupniki strokovnih organizacij.

Revolucija v Panamu

Revolucija, ki je trajala samo dve uri.

Revolucija v Panamu v Ameriki je zmagala. Novi predsednik je dr. Alfaro. Prejšnjega predsednika Arosemena so aretirali. Alfaro je bil poslanik v Washingtonu. Red vzdržuje poza na bramba.

Doma in po svetu.

Večni mir je mogoč in ni mogoč.

O tem vprašanju se prepirajo in dokazujejo vsak svoje mnenje razni učenjaki najrazličnejših prosvetnih in cerkvenih ved. In oboji imajo prav, le to je razlika, da eni verujejo v razvoj človeštva, drugi pa ne. Eni pravijo, da se more človek razviti do najpopolnejšega bitja, drugi pa trdijo, da to ni mogoče, ker v človeku združena od časa do časa besnost, sovraštvo in mora vse uničiti. In čudno je pri tem, da pripisujejo živalska svojstva človeku razni teozofi, dočim pristaši svobodnega razvoja pripisujejo človeku razvojno možnost do take mere, da se ne bo več klalo med seboj. Ta debata je popolnoma podobna oni o demokraciji in raznih diktaturah, ali debata o gospodarstvu (mezdah, ceni blaga, socialnem zavarovanju itd.). Demokracije nočejo, zato je nemogoča; mir nočejo, zato je nemogoč; življenje za vse ljudi nočejo, zato so mezde, zavarovanje, cena blaga — ruin gospodarstva. In plačani so, da tako pišejo in govorijo v interesu le ene plasti človeške družbe.

Maršal Jože Césaire Joffre umrl. Francoski maršal Joffre je dne 3. jan. zjutraj ob 8.23 umrl. Listi poročajo, da je Joffreja kot zmagovalca v svetovni vojni. Gotovo je maršal vršil kot poveljnik svojo dolžnost, mislimo pa, da naj nam bo svetovna vojna v svari. Neglede na to, kdo je zakrivil svetovno vojno, moramo vendar uvideti, da je svetovna vojna storila mnogo zla, da ima zle posledice. Zato naj nam bo tudi spomin na maršala le opomin k pravemu pacifizmu, v katerem ne bo več treba spretnih poveljnikov, ki bi v varstvo kakršnihkoli interesov morali z vojno dokazovati svoje vrline. Star je bil maršal 79 let.

Kraljeva izjava. Pariškemu listu »Petit Parisien« je dal kralj Aleksan-

der daljšo izjavo. Rekel je med drugim: Jugoslavija, in jaz smem govoriti v nje imenu, je prežeta z dvojno voljo: z voljo po miru in z voljo po napredku.

Bivši minister dr. Anton Korošec se je vrnil v Ljubljano. Imel je razgovore v Mariboru in drugih krajih Dravske banovine s svojimi prijatelji. Te konference bo nadaljeval v Ljubljani. Tako poročajo zagrebški listi.

Umor zagrebškega policijskega detektiva. Policijski detektiv Štefek Josip je bil povabljen k gospej Moci Mariji kot gost. Imel je tam tudi službeni opravke. Ob istem času je prišel tja trgovski pomočnik Ilić Radomir. Oba sta se sprla pozneje in Ilić je Štefeku s sekuro razklal glavo. To se je zgodilo na novega leta dan popoldne. Ilić je po umoru pobežnil, a se je že drugi dan sam javil policiji.

Eksplodira v banski upravi v Zagrebu. Na hodniku zagrebške banke uprave je v soboto okoli 14. ure eksplodiralo razstrelivo, ki se je nahajalo v majhnem zabojčku. Eksplozija je razbila nekaj vrat in oken, druge škode ni. Ta dan je bil sprejemni dan za občinstvo. Kdo je napravil tako »šalo«, ni znano.

Brat japonskega cesarja Takamatsu se mudi v Beogradu. V hotelu »Srpski kralj« so mu odmerili za bivanje 15 sob. Sprejeli so ga svečano kakor se spodobi.

Premog je cenejši v — Mostarju. Uprava premogovnika je znižala cene premoga na Din 18.— (prej Din 24.—). Pri nas velja premog Din 26.— (na dom Din 30.—).

Socialni svetovni koncil obeta rimski papež. Iz Vatikana javljajo, da namerava katoliška cerkev sklicati socialni svetovni koncil, na katerega bodo povabljene vodilne glave

Trgovina s kolonijami

Poljska kupuje kolonije?

Pred kratkim je poljski diktator Pilsudski odpotoval na otok Madeiro, baje v svrhu zdravljenja. Sedaj pa poročajo nekateri listi, da ima Pilsudski kolonijalno bolezen in da se je šel pogajati za nakup portugalske kolonije Angola. Omenjena kolonija leži na zapadni obali Srednje Afrike med belgijskim Kongom ter britsko Južno Afriko. Ista je dva in polkrat tako velika kot Nemčija, ima pa samo 2.500.000 prebivalcev. Sedaj jo v glavnem eksploatira Anglija, odkar je bila odvzeta Nemčiji.

kapitala in dela, ki so sicer daleč od katoliškega svetovnega naziranja. Če ne gre tukaj za ponovno zблиžanje med cerkvijo in kapitalom?

Madžari in njih sveta krona. Na Madžarskem so se izreale do novega leta vse sodbe v imenu madžarske države. V novem letu so se Madžari v svojem duhu modernizirali in sodišča izrekajo odslej obsodbe — v imenu svete madžarske kro-

stavka grozi tudi Gornji Šleziji. Po vzgledu nemških in angleških lastnikov rudnikov hočejo tudi poljski lastniki rudnikov in topilnic v Gornji Šleziji znižati delavcem plače. Ker pa delavske strokovne zveze nočejo o tem nič slišati, grozi tudi tem revirjem splošna stavka.

Henderson bo predsedoval bodoči seji Društva narodov. Po vrstnem redu bi moral predsedovati bodoči seji Društva narodov nemški zunanji minister dr. Curtius, ki je prosil Hendersona, da predseduje mesto njega.

Polovica angleških rudarjev v Južnem Walesu, torej približno 150 tisoč, je stopilo v stavko. Ostali, ki niso organizirani, ali ki spadajo k žoltim organizacijam, so pripravljene pod pogoji podjetnikov nadaljevati z delom. Cook, generalni tajnik Zveze rudarjev, je izjavil, da se bo stavka, če ne bo kmalu prišlo do sporazuma, razširila.

Pogajanja v angleškem rudarstvu. Pogajanja med rudniškimi posestniki in rudarskimi delavci v Cardingtonu potekajo ugodno in je upati, da se doseže kompromis.

Demonstracije brezposelnih v cerkvi. V Koppenhagenu se je vršila na Božič v stolni cerkvi slovesna služba božja, ki ji je prisostvoval tudi kralj s svojim spremstvom. Služba božja z godbo in petjem se je oddajala tudi po radiju. To priliklo so izrabili brezposelni, da obrnejo pozornost javnosti nase. Po končani pridigi je vstal nek mlad delavec in je imel nekaj protestni govor. Zunaj cerkve so ga potem aretirali.

Samo desettisoč brezposelnih na Francoskem in 1.700.000 tujih delavcev. V seji francoske vlade je izjavil minister javnih del, da je na Francoskem okroglo 10.000 brezposelnih, kar je zelo malo v primeru s sosednimi državami. Po poročilu »Intrasi-geanta« je od 12 milijonov celokupnega delavstva v Franciji 1.700.000 inozemcev.

Propalo je zopet dvanajst bank v Ameriki. V prvih dveh dneh novega leta je propalo v Zedinjenih državah dvanajst bank. V zadnjih desetih letih je propalo v Ameriki 5600 bank, leta 1930 samo pa 740.

700 milijonov dolarjev za produktivno preskrbo brezposelnih. V Ameriki je 20% delavcev brez posla, kar dela vladi hude skrbi. Vlada ima v načrtu, izdati v letu 1931 za razna javna dela, pri katerih naj bi se brezposelni zaposlili, 700 milijonov dolarjev. V ta namen je kongres že dovolil 116 milijonov dolarjev.

Vstaja Indijci v Birmi je zadušena. Angleški artiljeriji se je z ob-streljevanjem posrečilo zavzeti njih utrjene postojanke. 300 vstašev, med njimi 20 kolovodij, je aretiranih.

Religijski spopad v kaznilnici. V kaznilnici Celle pri Berlinu se je med prazniki zgodil značilen slučaj. Vsi kaznjenci so obhajali svoje božičnice, vsak po svoji veri. Tudi brezkonfesionalni kaznjenci si te pravice niso dali vzeti in so priredili na svoj način svojo božičnico, na kateri je govoril dunajski učenjak dr. Tyndall o parabolah treh krogov iz Lessingove drame

Ant. Zugwits, ml.:

Pot čez Ocean in življenje v Buenos Airesu

(Konec.)

Predno sem zapustil pristanišče, sem si še enkrat ogledal parnik, na katerem sem preživel nekaj tednov. Parnik »Württemberg«, last paroplovne družbe Hamburg—Amerika linije (Hapag) ima 9800 ton. Natovori lahko do 8000 ton, potnikov lahko vzame do 1000 oseb. Posadke je na parniku skupno 178 mož. Hitrost parnika znaša 300—310 morskih milj na dan. Kuri se z oljem in potrebujejo stroji dnevno 42 ton olja. Parnik je srednje velikosti in služi pač v prvem redu za prevoz tovora. Na tej progi vozi peto leto, popreje pa je vozil v Zedinjene države. Prvič je prepeljal progo od Hamburga v Buenos Aires leta 1905, to je baš pred 25 leti.

Buenos Aires!

V mestu so zastopane vse narodnosti, posebno veliko je Italijanov, Nemcev, Poljakov, večinoma pa Špancev. Obratov je veliko v nemških rokah. Govoriti čuješ le španščino ali italijanščino in zato je no-

vodošlec, ki ne razume govorce, težko. Delo se tu pač dobi, ako hočeš delati. Kdor se vseli, mora pač prijeti za delo, kakršno pač dobi. Ko se enkrat priučiš jezika in odnošajev, potem šele lahko iščeš drugo delo, ali delo, ki odgovarja tvojemu poklicu. Zasluzek je pa različen. Navadni delavci zaslužijo na uro od 35—60 centavos. Profesjonisti več. N pr.: ključavničarji, tesarji, mizarji in dr. od —.70 do 1.10 pese na uro. Hrana stane dnevno 2 do 3 pese in stanovanje na mesec 10 do 15 pesov. Delo je boljše plačano kot pri nas, zato pa je življenje tudi dražje. Dela se povsod dnevno osem ur, polovico zasluzka gre za hrano in stanovanje. 3.20 pese znaša zasluzek mladostnih delavcev, stari delavci pa ne zaslužijo manj kot 45 do 55 centavos na uro. V mestu pač stane hrana, stanovanje in perilo skupno do 80 pesov ali še več.

Domače tvrdke plačajo boljše kot podjetja, ki so v rokah evropskega kapitala. Seveda vlada tu velika razlika med moškim in žensko. Ženske tu lahko dobijo delo, ako znajo nemški, še več izgleda pa imajo tiste, ki govorijo španski. Dobre službe lahko dobijo kuharice. Ženske zaslužijo poleg hrane in stanovanja 40—80 pesov na mesec. Samostojne kuharice

pa zaslužijo tudi 100 do 120 pesov na mesec, ali pa tudi več. Ženske imajo tu več ugleda kot v Evropi, pa tudi več zaslonbe. Družina izhaja tu boljše kot posameznik.

Organizacije so slabe. Seveda, kdo bo tudi organiziral vso to čudovito delavsko mešanico, ki prihaja sem čez — ocean — iskat sreče za sebe.

Obstoje pa tudi športne organizacije, nogometne in telovadne in več pevskih zborov. V organizacijah prevladujejo Španci in Nemci.

Južna Amerika je tipična dežela revolucij. Tu je bila revolucija baš pred mojim prihodom. V 24 urah je bilo prekucije konec. Sedaj je mir in se dela normalno. Ko bo enkrat vse v redu, bo tudi denar, ki je sedaj nekaj izgubil na vrednosti, toliko vreden kot popreje. Novo vlado hvalijo, pravijo, da je boljše od stare.

Ko bom nabral kaj novic, pa vam jih bom dragi čitatelji zopet poslal.

Hribi Gorenjski, kje ste le vi, okol' se oziram, al' videt' vas ni!

Tu je planjava in hribov

tu ni,

tu je vse drugo,

kar tam pri Vas ni!

»Nathan modri«. Njegov govor je bil precej antireligiozen, kar je razumljivo, ker so prisostvovali svečanosti sami brezkonfesijski. Sredi govora pa se je dvignil navzoči predsednik izvršilnega sodišča g. Muntan in je protestiral proti izvajanjem predavatelja, češ, da žalijo njegov verski čut in je ukazal svečanost zaključiti. Med navzočimi je to izzvalo vihar ogorčenja, in le človekoljubnemu in naprednemu kazniškiemu ravnatelju Kleistu se je posrečilo, pomiriti duhove. Ker je vprašanje, ali imajo tudi svobodnomiselni kaznjenci pravico obhajati slovesnosti po svojem okusu, velike principijelne važnosti, je justično ministrstvo poslalo v kaznilnico Celle svoje komisarje, da zadevo preiščejo.

Prva vsemirska raketa bo 10. januarja izstreljena iz Monte Redanta ob italijansko-švicarski meji pod nadzorstvom ameriškega fizika dr. Lyona, po katerega navodilih je bila raketa zgrajena. Raketa bo opremljena z vso potrebno instrumentacijo za merjenje zračnega tlaka, vlage in temperature. Smatrajo, da se bo mogla dvigniti 70 km visoko v zrak.

Nov čudež. V Kanfanaru v Istri se je na božič pri maši prikazal krvav Kristusov obraz v monštranci. Kanfanarčanom se obeta velik naval romarjev iz vseh krajev.

Razburjeni Tihi ocean. Ob čilenški obali opazuje prebivalstvo nenavadno razburkano vodovje Tihega oceana, ki ima čudno zeleno barvo. Obenem se pojavlja brez števila mrtvih morskih rib in vse morje diši po gnilobi. Domnevajo, da so se morale izvršiti velike erupcije podmorskih ognjenikov, ki so pobile ribji zarod.

Nove vžigalice. Dunajski kemik dr. Ferdinand Ringer je iznašel novo vrsto vžigalic. Nove vžigalice so kemično tako sestavljene, da jih bo mogoče vžigati in vgašati poljubno. Obliko bodo imele današnjih vžigalic. Z eno vžigalico bo mogoče napraviti luč okoli 600 krat. Iznajditelj se pogaja z ameriškanskim koncernom, da mu odkupi patent. Raznim trustom in monopolom ta novotarija ne bo všeč.

To je bil kapitalist! Največji industrialec Anglije, lord Melchet, preje Sir Mand, je 62 let star, umrl. Lord Melchet, rodem Nemec, je bil lastnik kemične tovarne, ki je dosegla neverjeten razmah. Melchet je leta 1927 združil celokupno angleško kemično industrijo v eno edino družbo »Imperial Chemical Industries Ltd.«. Pokojni lord je udeležen pri sedemdesetih družbah, od tega je bil sam lastnik 40 podjetij, v katerih je zaposlenih preko 40.000 delavcev. Pred nekaj leti je Melchet predlagal, naj bi prenehal boj med kapitalom in delom in naj bi se sklenil trajni mir. S predlogom so se sicer nekoliko časa borile organizacije delodajalcev in deloma tudi strokovne organizacije delavcev, toda do realiziranja tega predloga ni prišlo, ker kapitalizem vsak tak sporazum izključuje.

Dvatisočletno krščanstvo se ni zboljšalo človeške morale. V okolici Leskovca na Hrvaškem se fantje iz vasi Novaki in Križ med seboj ne razumejo. Na božič so se pri cerkvi v Leskovcu ljuto stekli. Na Novega leta dan so se pa pri enajsti maši zopet spoprijeli, tik pred cerkvenim pragom, s koli, noži in bokserji, in tudi več strelav je bilo oddanih. Ljudje so se v strahu stiskali v cerkvi. Na mestu sta ostala dva mrtva, eden, ki je dobil strel iz samokresa in več udarcev s kolom, se pa bori s smrtjo.

Deseti samomor na istem mestu. V Sent Rupertu, blizu Brucka na Muri, je skočil pod vlak 32 letni uradnik Böhlerjevih tovarn, Ivan Grähornik. Njegovo telo je bilo do ne-spoznanja razmesarjeno. Izvršil je obupni čin iz strahu pred napovedano redukcijo, pri kateri bi tudi on izgubil službo. Zanimivo je, da je na istem mestu bilo v letu 1930 izvršenih že deset samomorov na isti način.

Eksplodizija v kopališču. V nekem parnem kopališču za ženske v Varšavi je na novega leta dan eksplodirala parna peč. Od njenih koscev je bilo ranjenih 17 žensk, ki so se nahajale v kopališču. Tri ženske in kurjača je ubilo, 10 žensk je smrtno poškodovanih.

Kdo je Ivan Pečnik,

glavna priča v procesu proti šestim železničarskim delavcem?

V znanem procesu proti šestim železničarskim delavcem radi suma komunistične propagande pred mariborskim okrožnim sodiščem je nastopal kurjač drž. žel. Ivan Pečnik kot glavna obremenilna priča.

Pečnik je igral v nacionalističnem gibanju v Mariboru veliko vlogo, zlasti pa v bivši »Orjuni«, pri svojih predpostavljanih je bil tudi zelo v čislj. Zato bo javnost gotovo zanimalo, kako je ocenilo Pečnika in njegovo pričevanje v zgoraj omenjenem procesu mariborsko okrožno sodišče v svoji sodbi z dne 5. sept. 1930. Te ugotovitve sodišča so zanimive v dvojnem oziru, prvič z ozirom na osebo priče same in drugič, ker nam dajejo takorekoč ključ za analizo gotovih pojavov v nacionalističnem gibanju.

Poslušajmo sodbo:

Kot glavna priča, ki obremenjuje obtožence, nastopa v tem procesu Pečnik Iv., ki je tudi dal ves material policiji na razpolago ter pokrenil s tem vse postopanje proti obtožencem. Tej priči pa je sodišče moralo odrediti vsako vero in to iz sledečih razlogov:

Po lastni izpovedbi Pečnika je to on storil iz **golega idealizma** kot jugoslovanski nacionalist. S to svojo izpovedbo pa že prihaja v protislovja s samim seboj, ko pravi, da je prišel v Maribor v marcu 1928 ter bil pod policijskim nadzorom, ki ga je nad njim vršil Pavletič. Takrat, da ni imel službe, Pavletič, da ga je nagovarjal, naj vstopi v službo kot policijski konfident. On je nato pristal ter dobil službo, ki mu jo je priskrbel po lastni izjavi Pečnika samega, Pavletič. Torej upanje, da bo dobil službo, je Pečnika napotilo, da je postal policijski konfident. Tudi ugotovljeno delstvo, da je prejemal od mestne policije razne denarne zneske, je značilno za idealizem Pečnika. On sicer pravi, da mu je dal Pavletič ta denar, da zamore plačati članarino pri raznih komunističnih organizacijah. Vendar pa ta njegova izpovedba ni verjetna. Bolj verjetno je to, da je dobival nagrade za izvrševanje svojega posla. Pečnik je bil leta 1926 obsojen v Strumici radi **opasne kradje na tri leta robije**, ker je oskodoval državo, kar je tudi značilno za njegov nacionalizem. Kljub tej obsodbi radi delikta, izvršenega iz koristoljublja, pa je dobil mesto v delavnici drž. železnice. Znano je, da je državna oblast v ostalem zelo stroga ter ne sprejema uslužbencev, kojih preteklost ni povsem čista. Malo verjetno je, da bi bila državna oblast sprejela Pečnika v službo, ko je bil že kaznovan radi delikta, storjenega iz koristoljublja in to v podjetju, kjer je poštenost uslužbencev predpogoj. **Za to je pač Pečnik tudi dobro vedel in tudi sprejel »službo« policijskega konfidenta.** Tudi iz tega se torej vidi, kakšen je njegov nacionalizem. Resnicoljubnost Pečnika pa dobro osvetli tudi ugotovljeno delstvo, da je Pečnik v kazenskih zadevah Vajngerla in Novakoviča proti njemu radi razžaljenja časti (Kzp 714-30 in Kzp 684-30) zaslišan kot obdolženec zamožal svojo predkazen radi »opasne kradje«. Tudi po priči Mencingerju Martinu ugotovljeno delstvo, da mu je Pečnik pravil, »da bo na tak način z ovajanjem komunistov še hitro napredoval, da ne bo dolgo nosil te črne suknje in da bo še bele rokavice nosil«, o kateri izjavi je Pečnik celo sam priznal, da jo je izrekel, govori zelo za Pečnikov »nacionalizem«. Končno prav dobro osvetljuje Pečnika mestna policija sama, ko ga slika v svojem poročilu kot lahkomiselnega in nezanesljivega človeka, ki ni na dobrem glasu, in je vzeti njegovo izjavo z rezervno. Da celo njegova lastna mati, kakor to izpove priča Kocmur Ciril, se je pritoževala nad njim, češ, da stalno menjava službo. Tudi njegov šef inž. Vidic pravi o njem, da je jezičen in da ima utis, da Pečnik rad pretirava. Kako dobro ga je opisal baš inž. Vidic, izhaja iz izpovedbe Pečnika samega pri razpravi, ko pravi, da bi imel še mnogo izpovedati, vendar tega iz oziroma državnih koristi ne more v javni razpravi storiti.

Kulturni pregled.

Hugenbergova Ufa in Remarque. »Berliner Tageblatt« poroča iz New Yorka, da se je nemška filmska družba Ufa, ki spada v koncern nemškonoacionalnega voditelja Hugenberg, pogajala v Ameriki za monopolno pravico, predvajati v Nemčiji film »Im Westen nichts Neues«. Vendar je Ufa prišla prepozno in je bila koncesija oddana že drugi družbi. To je Hugenbergov koncern strašno jezilo in ves nacionalistični tisk je pričel proti filmu ljuto goniti in je končno tudi dosegel njegovo prepoved. Vse bombastične fraze so bile torej le umazan konkurenčni boj. Amerikancem je pa nemška prepoved zelo prav prišla v reklame svrhe za ta film. Rokopis nemške prepovedi je po vsej Ameriki razširjen in vzbuja zanimanje za film.

»K. u. k. Feldmarschall« je naslov filmu, ki ga predvajajo v Nemčiji, Čehoslovaški in v treh kinih na Dunaju. Je to satira na častniški zbor pokojne avstrijske monarhije, v kateri briljira znani komik Vlasta Bu-

Tukaj se je pač postavil Pečnik kakor v teku celega procesa in vršče se preiskave v pozo zaščitnika države, ki so mu interesi države nad vse. Isti Pečnik je potem šel h komisarju obmejne policije Staniču ter ovadil obtožence. Pri zaslišanju dne 13. marca 1930, torej po izvršenem zaslišanju obtožencev, je najprej izpovedal, da je maja meseca 1929 vstopil v službo kot policijski konfident. Pri preiskovalnem sodniku in na razpravi pa je izpovedal, da je to bilo že leta 1928, ko je dobil službo v delavnici drž. železnice. Kako bi bil mogel tudi izpovedati o prvem sestanku, ki bi se naj bil vršil v juliju 1928, in sicer okrog 7., kakor se je na njegovo izpovedbo to ugotovilo iz poštnega lista Holove, ako bi bil vstopil šele maja 1929 v službo policije. Že iz tega se razvidi, da je Pečnik vendar spremenjal svojo izpovedbo po potrebi. Tam je dolžil Zupanca, Vajngerla in Spolenaka komunističnega delovanja. Tudi Novakoviča in Čanžeka je že omenil. Pri zadnjem pa se je zopet ujel. Pred policijo je izjavil, da je videl Čanžeka nekoč v gostilni Majhenič v Studencih, ko je ravno razlagal nekim delavcem komunistizem. Pri glavni razpravi pa je izpovedal, da ni slišal takrat Čanžeka govoriti o komunistizmu in da so Čanžek in ostali tam navzoči takoj utihnili, ko je on vstopil. Tam, da mu je Čanžek tudi pravil, da ima Zupanc nanj »piko« in da se ga naj varuje, ker ve, da je on policijski konfident. Tukaj postaja zopet nadaljna izpovedba Pečnika povsem neverjetna. On pravi, da je vse to javil Pavletiču, da pa ta ni hotel ničesar ukreniti in zahteval od njega, da mu pri-nese corpora delicti. Po temu je šel Pečnik, kakor sam izpove, k Zupancu ter ga prosil za komunistično literaturo, ki mu je tudi dal knjigo o Leninu. Sodišče tako raz-lagi pač ni moglo verjeti. Da bi bil Zupanc tako nepreviden, da bi še potem, ko mu je bilo znano, da je Pečnik policijski konfident, dal Pečniku knjigo o Leninu, tega sodišče pač ni moglo verjeti. Značilna pa je izpoved Pečnika vsekakor. Čudno je tudi, da je Pečnik šele letos ovadil celo zadevo, akoravno so se vršili sestanki že od julija 1928 naprej. Tudi celo opis delovanja ob-toženca, kakor ga je podal Pečnik pred preiskovalnim sodnikom, govori za to, da te navedbe niso točne in da si jih je moral Pečnik izmisliti. Tam je izpovedal o ropu državne blagajne z napadom na trboveljski vlak, o temu, da je bilo zmenje-no, da se polastijo orožja v Hotinji vasi in končno o temu, da se dobi denar od nekega bogatega trgovca v Ljubljani z za-strupljenim istega. O vsem tem pa Pečnik pred policijo ni ničesar izpovedal. Izgovar-ja se s tem, ko pravi, da ni bilo časa. Zelo malo verjeten izgovor. Bolj verjetno pa je to, da si je Pečnik vse to sam iz-mislil. Tudi razdelba komunistične organi-zacije, kakor jo je opisal Pečnik, govori za zelo slabo informiranost istega. On je izpovedal, da obstojajo v Studencih tri or-ganizacije, in sicer »rdeča pomoč«, »antimi-litaristična organizacija« ter posebna »ko-munistična organizacija«. Taka razdelitev pa oblastu, kojim je vse početje komunistov v Mariboru dokaj znano, ni znana. Nova-koviča je Pečnik prvotno označil za naj-boli nevarnega komunisto in vendar je, ka-kor že gori navedeno, ugotovljeno, da je končno le izjavil, da ga ne pozna in da bo prišel iz zapora. Tudi glede osebe Spo-lenaka se izpovedba Pečnika ne krije z ugotovitvami v preiskavi: On pravi, da se je sestankov udeležil vedno tudi Spolenak. Iz spisa Vr XI 70-29 pa je razvidno, da je bil Spolenak od januarja leta 1929 skozi celo leto do februarja 1930 v tukajšnjih zaporih in se torej v letu 1929 ni mogel udeležiti nobenega sestanka. Po vsemu te-mu se je nehoti sodišču vsilila misel, da z ovadbo Pečnika ne more biti vse v redu. On je bil kot policijski konfident dolžan prinesiti material. Ker pa tega iz lastnega neposrednega opazovanja ni mogel dopri-nessi, je pač možno, da je ovadil to, kar je vedel že iz spisa Vr XI 70-29, ko je bil sam osumljen komunizma. Potem pa je še-le, ko ni mogel več naprej, podrobneje raz-ložil ter utemeljil svojo ovadbo, ki pa je po celem dokazovanju brez vsake podla-ge. Vse navedbe Pečnika so preveč sploš-ne, ali celo si nasprotujejo, on sam malo verodostojna oseba, vsled česar pade tudi zadnji temelj obtožbe in je torej prostorek v celoti utemeljen.

Maribor, dne 5. septembra 1930.

rian in pisatelj Roda-Roda, ki je tudi napisal tekst za ta film. Nekateri monarhistično navdahnjeni elementi v Avstriji so pa menja, da film škoduje ugledu bivšega oficirskega zbora Avstrije in zahtevajo, naj se film prepove. »Prager Presse« pripomi-nja k temu, da grozi na Dunaju ne-ka smešna starodeviška sramežljivi-vost izpodrinuti tradicijonalno »Ge-mütlichkeit«.

Maribor.

Mariborska mestna občina odpušča de-lavce. Z novim letom je mestna občina od-pustila 24 delavcev. Če bi občina res ne imela dela, bi bilo to razumljivo, ali samo pogledmo po mariborskih cestah in ulicah: do gležnjev blata vsepovsod, slabše ko v kaki slavonski vasi. Ponekod bi človek rabil čoln, da bi se prepeljal preko ulice. In ob-takem času odpušča občina cestne delavce.

Cerkveni davčni vijak

Poleg vseh drugih bremen nam cerkveni konkurenčni odbori nalagajo še nove za popravilo cerkev. Jugoslovani morajo popravljati cerkev nemškega viteškega reda.

Ali ste že čuli, kako zna tarnati naše katoliško časopisje, kadar je govora o davkih in dokladah? Ubogo ljudstvo se gospodom neizrečno smili, zdi se, da bi mu najrajši vsa bremena plačali iz lastnega žepa. Ali ste pa tudi že kdaj kaj čitali o davkih, ki jih nalaga nam bajtarjem in delavcem katoliške cerkev? Časopisje katoliške akcije ne črha o tem niti besede, kot da bi katoliška cerkev sploh ne nalagala bremen svojim poslušnim ovčicam. Temu seveda ni tako, samo gospodje neradi go-vore o tem, ker vedo, da bi morali pisati proti davčni politiki cerkvenih krogov, tega pa oni nočejo, pa tudi ne smejo. Da bo pa javnost informirana o naših križih in težavah, smo prisiljeni iskati zatočišča potom delavskega časopisja in pojasniti javnosti, kako se godi nam bajtarjem in delavcem.

Mnogokaj smo si seveda sami krivi; dokler bomo pokorni sluge in poslušne ovčice gospodov, si bodo ti vedno lastili pravico, da nam bodo nalagali bremena, neoziraje se na težke razmere, v katerih živimo. Mi smo jim izročeni na milost in nemi-lost; kar sklenejo oni, to drži in nas veže. Organizirani delavci se proti krivicam lahko pritožijo na višje in-štanice, bajtarji in poljski delavci pa se nimamo kam pritožiti.

265.000 Din za nemški viteški red.

Preteklo soboto smo imeli v or-moški fari volitev cerkveno-konku-renčnega odbora. Izbrani so bili se-veda samo verni in udani katoliški možje. Kaj ta odbor dela in kaj skle-pa, nam seveda ni znano, vsaj nam ne, ki ne stojimo tako blizu tega od-bora. Da pa niso držali rok križem, na to so nas pravočasno spomnili opomini, ki smo jih bajtarji in de-lavci prejeli koncem meseca novem-bra. Iz teh opominov smo posneli, da moramo po sklepu cerkveno-konku-renčnega odbora plačati 23% dokla-do na direktne davke za izdatke v iznosu **Din 265.000.—**, kolikor zna-šajo stroški za popravilo cerkve nemškega viteškega reda, v 14 dneh pod izvršbo. Da ste slišali, kako je završalo v celi fari! Sedaj so se šele začeli zanimati ljudje za sklepe na-šega cerkveno-konkurenčnega od-bora. Ljudje kritizirajo in zabavlja-jo, da je jo!

Kdor ve, kako težko nam gre z denarjem, kako visoki so davki in doklade, ki jih moramo plačevati državi, banovini in občini, bo raz-umel, da 23% doklada k direktnim davkom ni malenkost. Zakaj pa go-spodje ne porabijo dohodkov svoje-ga veleposestva za popravilo božje hiše? Tembolj bi bilo to pričakovati danes, ko bi morali vpoštevati naše bedno stanje. S krščanskega stali-šča bi bilo lažje zagovarjati naš predlog, da bi gospodje svoje pre-moženje dali na razpolago za popra-vilo božje hiše, kakor pa, da to de-lajo na naš račun.

In končno še to: ali se bo poso-jilo, ki ga je cerkveno-konkurenčni odbor najel pri naši posojilnici, pa tudi res uporabilo samo za popravi-lo cerkve in ne morda še za kakšna druga popravila?

Tako se nam godi ubogim far-manom, ker si nočemo pomagati. De-lavci lahko zopet enkrat vidijo, kako slabo gre ljudem, ki ne poznajo or-ganizacije.

Med prizadetimi v našem kraju se nahajajo tudi nekateri železničar-ji, ki niso nič na boljšem kot smo mi bajtarji in sedaj naj tudi oni od svojih bornih prejemkov odrajafo davek cerkvi, čeprav se sami ne ve-do, kdaj jim bo uprava izplačala raz-like in koliko bodo zaslužili, ko jih bodo prevedli na novi pravilnik.

Gorje pa, ako kdo od nas pre-glasno govori proti cerkveni gospo-ski in njeni davčni politiki, ta je lah-ko pripravljen na najhujše.

Iz teh razmer je samo en izhod: Kdor hoče biti prost cerkvenih davkov, naj izstopi iz cerkve, saj boga lahko moli tudi doma, če mu je že molitev duševna potreba. Morda bo cerkvena davčna politika tudi nepoučenim in nezavednim odprla oči. Ako bo to slučaj, potem se bo mnogo izpremenilo na korist ubogega ljudstva.

Razno.

Litva in Vatikan se kregata. Na Litavskem je katoliška akcija prav tako goreča, kakor drugod. Vlada se je tej politični agitaciji uprla ter zahteva, da se verstvo depolitizira

ter da se uvede civilni zakon. Katoliška duhovščina pa hujska povsod, v cerkvi in v raznih, zlasti v svojih mladinskih organizacijah, proti vladi. Vatikan vztraja na stališču duhovščine in je odpoklical svojega zastopnika. Prav verjetno je, da se prekinijo politični odnosi med Vatikanom in Litvo. — Tu pač ne velja načelo pokorščine napram oblastim.

Novo zlato žilo so odkrili v zlatih rudnikih v Johannesburgu. Baje je to najbogatejša zlata žila, kar jih zgodovina pozna.

— — —

Naznanjamo, da je umrl naš upravni odbornik

IVAN TOKAN

Časten spomin vrlemu našemu nenadomestljivemu sodelavcu!

Ljubljana, dne 3. januarja 1931.

Delav. glasb. društvo „Zarja“

Naznanjamo, da je umrl gospod

Ivan Tokan

referent Delavske zbornice

S pokojnim smo izgubili izkušnega, neumornega in s tem nenadomestljivega sodelavca.

Delavska zbornica, kot vsa delavska javnost, ohrani pokojnika v hvaležnem in častnem spominu za vse delo, ki ga je izvršil.

V Ljubljani, dne 3. januarja 1931.

**Predsedstvo
Delavske zbornice**

Naznanjamo, da je umrl sodrug

Ivan Tokan

član upravnega odbora strokovne komisije za Slovenijo.

S pokojnikom so izgubile strokovne organizacije neumornega delavca in zaupnika.

Časten mu spomin!

LJUBLJANA, 3. januarja 1931.

**Strokovna komisija za Slovenijo
za oblastni odbor URSSJ.**

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš dobri prijatelj in tovariš

Ivan Tokan

referent Delavske zbornice

Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 4. januarja ob pol 4. uri popoldne iz Delav. zbornice na Miklošičevi cesti.

Ljubljana, dne 3. januarja 1931.

**Uradništvo
Delavske zbornice**

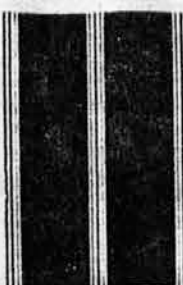
**Zbirajte za
tiskovni sklad**

**PRISTOPAJTE K ZADRUGI
„DELAVSKI DOM“**
Maribor, Frankopanova ulica 1.



Nalagajte svoje prihranke

**v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg šte. 6.**



**Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!**

Vloge obrestujemo po 7%
proti trimesečni odpovedi.

